Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum

Factsheet 2026-7

Ontwikkelingen in arbeidsmarkt-participatie en taalvaardigheid van Oekraïense vluchtelingen

Resultaten uit longitudinaal surveyonderzoek

Auteurs: Wybren Nooitgedagt, Hannah Oijevaar & Ben van Enk

Samenvatting

- Arbeidsparticipatie is hoog, zowel vergeleken met andere vluchtelingen als met de arbeidsparticipatie vóór het vluchten.
- Banen zijn nog wel op een laag niveau en er is hierin tussen 2023-2025 weinig veranderd. Een groot deel van de mensen werkte in Oekraïne op een hoger beroepsniveau dan in Nederland (62%).
- Werkende Oekraïense vluchtelingen zijn relatief tevreden met hun werk. Tegelijkertijd heeft een aanzienlijk deel te maken met ongunstige werkomstandigheden, zoals lichamelijk zwaar werk, zeer lange werktijden, of onveilige of ongezonde werkomstandigheden.
- Ondanks de hoge arbeidsparticipatie is er sprake van onbenut arbeidspotentieel: Vergeleken met de algemene bevolking zijn meer Oekraïners werkloos of semiwerkloos.
- De grootste obstakels bij het vinden van werk blijven, net als in 2023, het niet of nauwelijks spreken van Nederlands; zorg voor kinderen (vooral bij Oekraïense vrouwen); en een mismatch met de arbeidsmarkt.
- Nederlands spreken blijft voor de meeste Oekraïners moeilijk. Tussen 2023 en 2025 is er slechts in beperkte mate sprake van een verbetering in taalniveau.

Inleiding

In tegenstelling tot andere vluchtelingen in Nederland mogen Oekraïense vluchtelingen direct in loondienst aan het werk zonder een tewerkstellingsvergunning. Ook hoeven, en kunnen, zij niet mee te doen aan de inburgering. Betekent het recht om te werken ook dat zij goed kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt? En in hoeverre is het problematisch dat zij in mindere mate toegang hebben tot middelen om Nederlands te leren?

In deze factsheet beschrijven we de arbeidsparticipatie en het Nederlands taalniveau van Oekraïense vluchtelingen en kijken we naar veranderingen die hebben plaatsgevonden tussen 2023 en 2025.

Data
Deze factsheet is gebaseerd op gegevens verzameld in twee grootschalige surveys onder Oekraïense vluchtelingen van 15 jaar en ouder die tussen 24 februari 2022 en 1 juli 2023 naar Nederland kwamen (LOCOV survey), op basis van een representatieve steekproef getrokken door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De eerste wave dataverzameling vond plaats eind 2023; hierin werden 3.460 Oekraïners ondervraagd over hun leven in Nederland. Eind 2025 werden deze mensen (voor zover zij nog in Nederland woonden) weer benaderd om mee te doen. In deze tweede wave deden 2.383 Oekraïnersopnieuw mee. De data is gewogen om een zo goed mogelijke afspiegeling te vormen van de Oekraïense vluchtelingen uit dat cohort. Waar in deze factsheet gesproken wordt over verschillen tussen groepen of over tijd, betreft het statistisch significante verschillen. Voor meer informatie over weging, toetsing, en vraagformuleringen, zie online bijlage B1.

Arbeidsparticipatie

Werk(loosheid) en beroepsbevolking
Het aandeel van Oekraïense vluchtelingen dat werkt is toegenomen van 61% naar 67%. Het percentage werkende Oekraïners komt daarmee steeds dichterbij de algemene bevolking (73%, zie CBS, 2026a) en is inmiddels hoger dan het percentage van hen dat in Oekraïne ook werkte (66%). Er is sprake van een toename in het aantal werkenden bij zowel vrouwen als mannen, en bij alle leeftijds-, en opleidingsgroepen (zie figuur 1).

Onbenut arbeidspotentieel
Niet alle mensen die willen en/of kunnen werken, doen dat op dit moment. Er is daarmee sprake van onbenut arbeidspotentieel bij Oekraïense vluchtelingen.

Ten eerste zijn er nog relatief veel werklozen. Dit zijn mensen die geen betaald werk hebben, wel recent naar werk hebben gezocht én daarvoor direct beschikbaar zijn (CBS, 2026a). Het werkloosheidspercentage van Oekraïense vluchtelingen is tussen 2023 en 2025 afgenomen van 17% naar 12%. Ondanks deze daling is de werkloosheid relatief hoog: in het najaar van 2025 was 4% van de algemene Nederlandse beroepsbevolking werkloos (CBS, 2026c).

Ten tweede is er een aanzienlijke groep zogeheten ‘semiwerklozen’, dit zijn mensen die óf beschikbaar zijn voor werk, óf recent hebben gezocht naar werk (CBS, 2026b). Bij Oekraïense vluchtelingen is dit aanzienlijk hoger, 24% en 25% in respectievelijk 2023 en 2025. Bij de algemene bevolking is dit aanzienlijk lager, ongeveer 9% is semiwerkloos (CBS, 2026a).

Figuur 1 (Niet)-beroepsbevolking Oekraïense vluchtelingen (2023 & 2024)

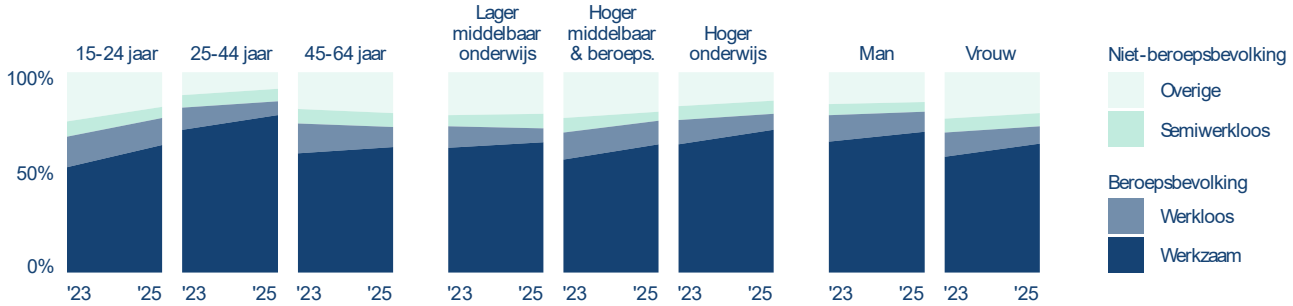

Figuur 2 Top 5 door Oekraïense vluchtelingen genoemde redenen voor het niet hebben van werk

Redenen voor onbenut arbeidspotentieel

Taal blijft het grootste obstakel bij het vinden van werk

Aan de Oekraïense vluchtelingen zonder betaald werk is gevraagd naar mogelijke redenen waarom zij geen werk hebben (zie figuur 2). Als voornaamste reden voor het niet hebben van werk noemen Oekraïense vluchtelingen het niet goed spreken van Nederlands, 51% van hen noemt taal als een belangrijke reden. Nederlands hoeft in Nederland geen onoverkomelijke belemmering te zijn voor het vinden van werk. Echter geeft 49% van de Oekraïners zonder werk aan dat ze geen Nederlands én geen Engels spreken, of met beide veel moeite hebben.

Andere veelgenoemde redenen zijn zorg voor de kinderen en moeite met het vinden van geschikte vacatures. Moeite met het vinden van geschikte vacatures kan duiden op een mismatch met de arbeidsmarkt.

Deze bevindingen zijn zeer vergelijkbaar met de redenen die in 2023 ook al als meest belangrijk werden genoemd (Van Enk et al., 2024). Uit internationaal onderzoek bleek ook eerder al dat Oekraïense vluchtelingen in andere Europese landen tegen zeer vergelijkbare problemen aanliepen (Central Statistics Office, 2023; FRA, 2023).

Vrouwen noemen vaker zorg voor kinderen als reden voor het niet hebben van werk

Er zijn aanzienlijke verschillen in de mate waarin vrouwen en mannen zorgtaken noemen als reden voor het niet hebben van werk (zie figuur 3). Van de mensen met thuiswonende kinderen, noemt 60% van de vrouwen zorg voor de kinderen als belangrijke of beetje belangrijke reden waarom zij geen werk hebben, vergeleken met 32% van de mannen. Zorgtaken vormen vaker voor vrouwen dan voor mannen een obstakel voor het vinden van werk, in eerder Europees onderzoek gaf een op de drie Oekraïense vrouwen aan dat zij door de zorg voor kinderen of anderen niet konden werken (FRA, 2023).

Figuur 3 Aandeel vrouwen en mannen dat zorgtaken noemt als (beetje) belangrijke reden voor het niet hebben van werk

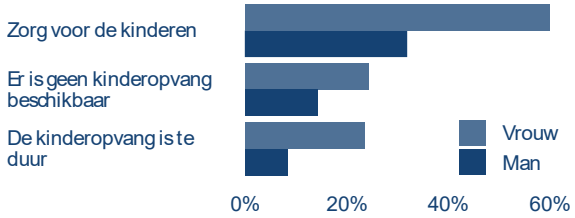

Hoe zoeken en vinden mensen werk?

Een groot aandeel van de Oekraïense vluchtelingen die zochten naar werk hebben daarbij gebruik gemaakt van advertenties (79%), sociale media (47%), en familie, vrienden of relaties (46%). In vergelijking met 2023 heeft een veel groter deel gezocht naar werk via UWV/werk.nl (24% in plaats van 13%). Dit kan er op wijzen dat ze UWV en werk.nl beter weten te vinden.

Net als in 2023 hebben Oekraïense vluchtelingen hun werk veruit het vaakst gevonden via familie, vrienden of relaties (38%). Alhoewel er in 2025 meer Oekraïners zijn die naar werk hebben gezocht via UWV/werk.nl, blijkt het percentage dat daadwerkelijk via die route een baan heeft gevonden zeer laag (1%).

Figuur 4 Baanniveaus (ISCO) in Oekraïne (premigratie) en in Nederland (2023, 2025)

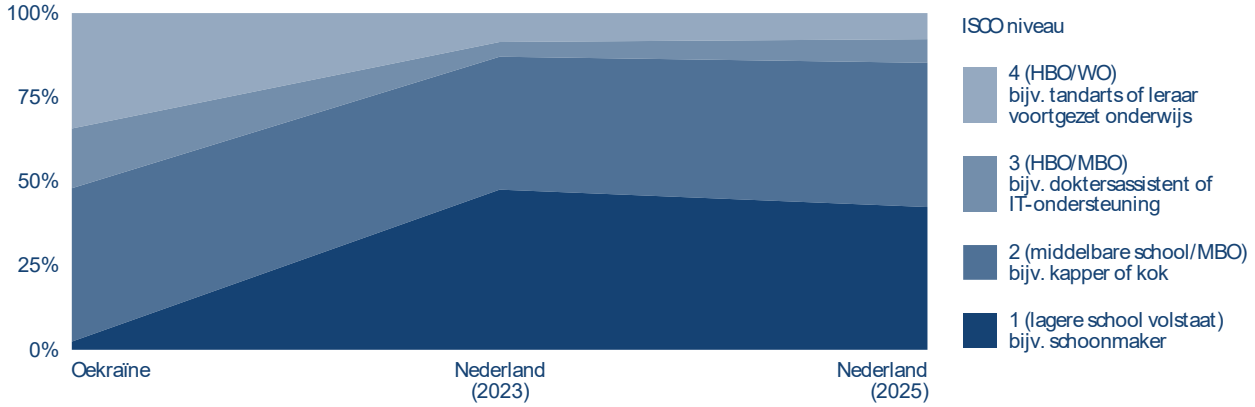

Grote verschillen in baanniveaus in Oekraïne en Nederland

Veel Oekraïense vluchtelingen werken op een laag beroepsniveau, waarvoor weinig scholing vereist is (zie figuur 4). In de afgelopen jaren zijn de beroepsniveaus waarop Oekraïners werken vrijwel onveranderd gebleven. De doorstroming naar hogere beroepsniveaus is beperkt.

Oekraïense vluchtelingen werkten in Oekraïne veelal op een hoger beroepsniveau dan in Nederland. In 2025 werkt 62% onder het niveau waarop zij in Oekraïne werkten. De grootste verschillen in baanniveau tussen Oekraïne en Nederland zijn te zien in de toename van het aantal mensen dat op niveau 1 werkt (het laagste niveau), en de afname van het aantal mensen dat op niveau 4 werkt (het hoogste niveau). In Oekraïne werkte slechts 2% van de mensen op niveau 1, in 2025 was dit in Nederland 42%. Het hoge aantal mensen dat in Nederland op een laag beroepsniveau werkt komt dus niet doordat zij in Oekraïne ook op dat niveau werkten.

Van de mensen die in Oekraïne op niveau 3 of 4 werkten (52%), werkt er in 2025 slechts 21% op datzelfde niveau. Ook onder mensen die in Oekraïne op niveau 2 werkten zien we een afname in beroepsniveau. Van hen werkt in Nederland slechts 42% nu ook op niveau 2 of hoger.

Vrouwen werken in Nederland veelal op een lager beroepsniveau dan mannen, 49% van de Oekraïense werkende vrouwen werkte in 2025 op beroepsniveau 1, vergeleken met 31% van de mannen. Ook werken vrouwen vaker onder het niveau waarop ze in Oekraïne werkten, 70% vergeleken met 45% van de mannen.

Werktevredenheid en -omstandigheden

De gemiddelde werktevredenheid is net zoals in 2023 relatief hoog (gemiddeld een 7), en 78% geeft hun werktevredenheid een 6 of hoger. Er zijn slechts minimale verschillen in werktevredenheid tussen leeftijdsgroepen, opleidingsniveaus of geslacht.

Dit positieve beeld over werktevredenheid neemt niet weg dat een deel van de Oekraïense vluchtelingen ook aangeeft dat zij in slechte arbeidsomstandigheden werken. Oekraïners die betaald werk in Nederland hebben is gevraagd of zij één of meerdere van zeven slechte arbeidscondities hebben meegemaakt op hun werk (zie figuur 5). Het meest genoemd is lichamelijk zwaar werk (37%). Ook worden zeer lange werktijden regelmatig genoemd (16%).

Figuur 5 Werkomstandigheden

Financiële zelfredzaamheid

Ondanks de hoge arbeidsparticipatie, geeft het grootste gedeelte van de Oekraïense vluchtelingen (58%) aan dat zij niet genoeg geld hebben voor onverwachte uitgaven groter dan € 1.500 (zie figuur 6). Vrouwen geven dit vaker aan dan mannen (respectievelijk 63% en 49%). In 2023 gaf 20% van de huishoudens in Nederland aan dat zij niet genoeg geld hadden voor onverwachte noodzakelijke uitgaven (CBS, 2024).

Oekraïners in gemeentelijke opvanglocaties (GOL's) lijken er financieel minder goed voor te staan. Zij geven minder vaak aan dat ze genoeg geld hebben voor onverwachte uitgaven (39%) dan Oekraïners die niet in GOL's wonen (50%).

Oekraïners die niet werken geven vaker aan dat ze niet genoeg geld hebben voor onverwachte uitgaven (75%) dan Oekraïners met werk (49%). Ook geven Oekraïners zonder werk vaker aan dat hun huishouden te weinig geld overhoudt aan het einde van de maand (44%) dan Oekraïners met werk (20%).

Figuur 6 Financiële situatie in 2025

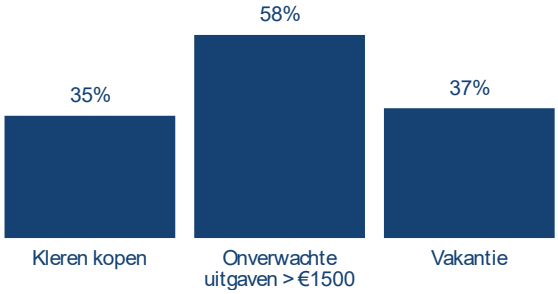

verbetering in het cijfer dat Oekraïense vluchtelingen hun Nederlands geven, maar het gemiddelde cijfer blijft laag. In 2023 gaven zij zichzelf gemiddeld een 2,2, in 2025 gemiddeld een 3,0. Slechts 14% geeft zichzelf een 6 of hoger.

De ontwikkeling van de taalvaardigheid van Oekraïense vluchtelingen staat daarmee in sterk contrast met de taalontwikkeling bij andere vluchtelingen. Oekraïense vluchtelingen in dit cohort zijn in 2025 3 à 4 jaar in Nederland. Ter vergelijking, na 4 jaar in Nederland gaven Syrische vluchtelingen hun Nederlands gemiddeld een 5,5 (Nooitgedagt & Dagevos, 2024).

Jongeren mensen geven zichzelf gemiddeld een hoger taalcijfer, maar ook de jongste groep Oekraïners geeft zichzelf in 2025 gemiddeld slechts een 4,2 (zie figuur 7) en 32% geeft zichzelf een 6 of hoger. Het is niet onverwacht dat jongere mensen de taal sneller oppikken, uit eerder onderzoek is veelvuldig gebleken dat leeftijd een zeer belangrijke rol speelt bij het leren van een nieuwe taal (Hartshorne, Tenenbaum, & Pinker, 2018).

Figuur 7 Zelfgerapporteerde Nederlandse taalvaardigheid (1-10) in 2025, naar leeftijd

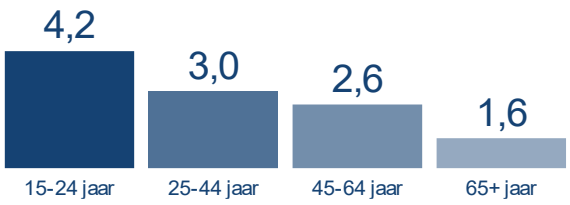

Nederlandse en Engelse taalvaardigheid

Nederlandse taalvaardigheid

In tegenstelling tot andere vluchtelingen hoeven, en kunnen, Oekraïense vluchtelingen niet meedoen aan de inburgering. De mate waarin het Oekraïense vluchtelingen lukt om Nederlands te leren is dus meer afhankelijk van hun eigen motivatie en (lokale en eigen) middelen.

Oekraïners worstelen nog steeds met de Nederlandse taal. Veel van hen geven aan dat ze vaak moeite hebben met het spreken (76%), lezen (65%) en schrijven (71%) van Nederlands. Er is sprake van een lichte

Intentie om de taal te leren & volgen van een cursus

Veel Oekraïense vluchtelingen geven aan gemotiveerd te zijn om beter Nederlands te leren: 75% geeft aan de Nederlandse taal beter te willen leren. Meer dan de helft van hen (61%) geeft aan hierbij hulp nodig te hebben.

Momenteel volgt 30% van de Oekraïners een cursus Nederlands en 46% heeft in het verleden een cursus gevolgd. Van de mensen die nog geen cursus hebben gevolgd, is 47% van plan om dat in de toekomst wel te doen. De motivatie om Nederlands te leren lijkt dus groot te zijn: het percentage van de gehele

groep dat geen cursus volgt, geen cursus heeft gevolgd, en ook niet van plan is om een cursus te volgen is 7%.

Wanneer wordt gevraagd waar en hoe vaak Oekraïners de taal leren, valt op dat zelfstudie de meest voorkomende manier is en via een vrijwilliger (bijvoorbeeld taalmaatje) de minst voorkomende (zie figuur 8). De frequentie van zelfstudie, leren via vrienden en leren op werk is sinds 2023 toegenomen. Op de werkvloer gebruiken Oekraïners als hoofdtaal meestal Engels (58%), gevolgd door Nederlands (29%). Er is sprake van een toename in het aantal mensen dat op werk Nederlands gebruikt als hoofdtaal, in 2023 gebruikte 17% Nederlands als hoofdtaal. Slechts 7% gebruikt Oekraïens of Russisch als hoofdtaal op werk.

Figuur 8 Manieren waarop Oekraïense 0vluchtelingen Nederlands leren

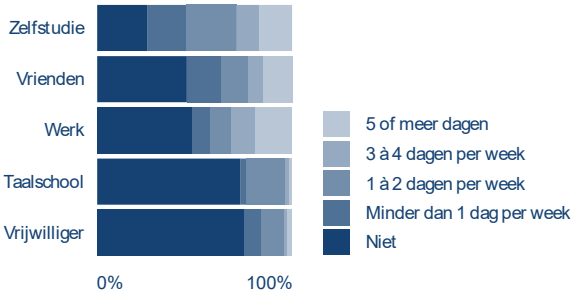

Engelse taalvaardigheid

Wat betreft de Engelse taal geeft 42% van de Oekraïners aan geen Engels te spreken of hier vaak moeite mee te hebben. Er lijkt wel sprake te zijn van een kleine verbetering: in 2023 gaf 18% aan nooit moeite te hebben met Engels, in 2025 is dit 23%. Opvallend is dat een ruime meerderheid (57%) graag beter Engels zou willen leren, maar slechts 30% van hen hier momenteel een cursus voor volgt.

Conclusie en reflectie op de bevindingen

In tegenstelling tot andere vluchtelingen kunnen Oekraïense vluchtelingen in Nederland direct in loondienst aan het werk zonder een tewerkstellingsvergunning. Daarentegen hebben zij geen toegang tot de inburgering. Oekraïense vluchtelingen kunnen dus meteen aan de slag, maar krijgen op landelijk niveau geen structurele ondersteuning bij het leren van Nederlands. In deze factsheet is gekeken naar de arbeidsmarktparticipatie en Nederlandse taalvaardigheid van Oekraïense vluchtelingen die in de eerste anderhalf jaar na de grootschalige invasie naar Nederland kwamen.

Oekraïense vluchtelingen zijn vaak aan het werk, zowel in vergelijking met Oekraïense vluchtelingen in andere Europese landen (Kosyakova et al., 2024) als met andere vluchtelingen met een vergelijkbare verblijfsduur in Nederland (CBS, 2025). Hun arbeidsparticipatie is inmiddels slechts een paar procentpunt lager dan de participatie van de algemene bevolking (CBS, 2026a).

Ondanks de hoge arbeidsparticipatie is er nog wel sprake van onbenut arbeidspotentieel. Vergeleken met de algemene bevolking is een groter deel van de Oekraïense vluchtelingen werkloos of semiwerkloos. Ondanks de hoge bereidheid om te werken lukt het een deel van de Oekraïense vluchtelingen dus toch niet om werk te vinden.

Als voornaamste obstakels noemen Oekraïense vluchtelingen taal, zorg voor kinderen (vooral vrouwen) en een mismatch met de arbeidsmarkt. Uit internationaal onderzoek blijkt dat Oekraïense vluchtelingen in andere Europese landen veelal tegen dezelfde problemen aanlopen (Central Statistics Office, 2023; FRA, 2023; Kosyakova et al., 2024).

Uit onderzoek blijkt dat inburgeringsbeleid een belangrijk rol speelt in het leren van de taal. Zolang Syrische vluchtelingen bezig waren met inburgering, verbeterden zij hun taalbeheersing aanzienlijk sneller dan daarna (Nooitgedagt & Dagevos, 2026), en deelname aan integratiecursussen in Duitsland gingen samen met betere beheersing van de Duitse taal onder Oekraïense vluchtelingen in Duitsland (Kosyakova et al., 2024). Eerder onderzoek toont bovendien aan dat verbeteringen in taalniveau een grote impact kunnen hebben op de arbeidsparticipatie van vluchtelingen (Kanas & Kosyakova, 2023; Nikolov, Salarpour Goodarzi, & Titus, 2022). Het aanbieden van gratis taalcursussen – al dan niet als deel van een inburgeringstraject – zou het voor veel Oekraïense vluchtelingen dus makkelijker kunnen maken om deel te nemen aan de arbeidsmarkt.

Het verbeteren van toegang tot kinderopvang zou het voor Oekraïense vluchtelingen met thuiswonende kinderen makkelijker maken om betaald werk te vinden. Dit zou bovendien

kunnen bijdragen aan minder genderongelijkheid in toegang tot de arbeidsmarkt, aangezien Oekraïense vrouwen zorg voor kinderen veel vaker noemen als obstakel dan Oekraïense mannen.

Tot slot werkt ook in 2025 een aanzienlijk deel van de werkende Oekraïense vluchtelingen onder het niveau waarop zij in Oekraïne werkten, waardoor hun kwalificaties onderbenut blijven. Uit internationaal onderzoek blijkt dat vrijwel alle migranten te maken krijgen met 'neerwaartse beroepsmobiliteit' (eng. *occupational downgrading*), en dat vluchtelingen vaak nog harder geraakt worden (Akresh, 2008). Het verhaal blijkt niet anders te zijn voor Oekraïense vluchtelingen in Nederland of in andere Europese landen (Guzi, Duszczyk, Huber, Huemer, & Veselková, 2024; Lewandowski, 2025). Voor een gerichte aanpak van dit probleem is het van belang om in te zetten op begeleiding naar passend werk, in combinatie met het aanbieden van taalles of duale leer-werktrajecten met een focus op taal.

Literatuur

Akresh, I. R. (2008). Occupational trajectories of legal US immigrants: Downgrading and recovery. *Population and development review, 34*(3), 435–456.

CBS (2024). *Inkomensbeoordeling en financiële problemen: Huishoudens*. Geraadpleegd op 28 mei 2026, van opendata CBS - dataset 82253NED- table.

CBS (2025). *Asiel en integratie 2025: Cohortonderzoek asielzoekers en statushouders*.

CBS (2026a). *Dashboard beroepsbevolking*. Geraadpleegd op 6 mei 2026, van CBS - visualisaties - dashboard beroepsbevolking.

CBS (2026b). *Onbenut arbeidspotentieel*. Geraadpleegd op 6 mei 2026, van CBS - begrippen - onbenut arbeidspotentieel.

CBS (2026c). *Arbeidsdeelname: Kerncijfers seizongecorrigeerd*. Geraadpleegd op 6 mei 2026, van opendata CBS - dataset 80590NED - table.

Central Statistics Office (2023). *Arrivals from Ukraine in Ireland series 10*. Geraadpleegd op 27 mei 2026, van CSO - Arrivals from Ukraine in Ireland series10.

FRA (2023). *Fleeing Ukraine – Displaced people's experiences in the EU*.

Guzi, M., Duszczyk, M., Huber, P., Huemer, U., & Veselková, M. (2024). Pathways to inclusion: Labour market perspectives on Ukrainian refugees. In L. Mátyás (Red.), *Central and Eastern European economies and the war in Ukraine: Between a rock and a hard place.* Springer Nature.

Hartshorne, J. K., Tenenbaum, J. B., & Pinker, S. (2018). A critical period for second language acquisition: Evidence from 2/3 million English speakers. *Cognition, 177*, 263-277.

Kanas, A., & Kosyakova, Y. (2023). Greater local supply of language courses improves refugees' labor market integration. *European Societies, 25*(1), 1-36.

Kosyakova, Y., Gatskova, K., Koch, T., Adunts, D., Braunfels, J., Goßner, L., . . . Vandenhirtz, M. (2024). *Labour market integration of Ukrainian refugees: An international perspective*. IAB.

Lewandowski, P. (2025). Occupational downgrading, job tasks, and the return intentions of the Ukrainian refugees in Poland. *EconPol Forum, 26*(1), 35-37.

Nikolov, P., Salarpour Goodarzi, L., & Titus, D. (2022). Skill downgrading among refugees and economic immigrants in Germany: Evidence from the Syrian refugee crisis. *IZA discussion papers, No. 15426*.

Nooitgedagt, W., & Dagevos, J. (2024). Ontwikkelingen in de taalverwerving van Syrische Nederlanders. In J. Dagevos, M. Maliepaard & D. Schans (Reds.), *Met beleid vooruit? Wat betekent het opvang-, inburgerings- en spreidingsbeleid voor ontwikkelingen in de positie en leefsituatie van statushouders?* WODC.

Nooitgedagt, W., & Dagevos, J. (2026). Policy matters: Developments in the language acquisition of Syrian refugees in the Netherlands and the impact of reception and civic integration policies. *[Manuscript submitted for publication]*.

Deze reeks omvat korte verslagen van onderzoek dat door of in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft. Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van WODC Repository.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC), Kennisinstituut voor de rechtsstaat, is een onafhankelijk kennisinstituut dat valt onder het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC draagt bij aan behoud en verbetering van de rechtsstaat via het (laten) uitvoeren van kwalitatief hoog wetenschappelijk onderzoek. En door het aanbieden van gevraagde en ongevraagde kennis, verbeterpunten en (waar mogelijk) denkrichtingen.

Het LOCOV-programma

Deze factsheet is onderdeel van het Longitudinaal Onderzoek Cohort Oekraïense Vluchtelingen (LOCOV). Dit onderzoeksprogramma is een samenwerking tussen het WODC, de Erasmus Universiteit Rotterdam en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Voor resultaten van het onderzoek, ga naar Onderzoeksprogramma Oekraïense vluchtelingen in Nederland.

Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van WODC Repository.

Meer informatie:

www.wodc.nl